

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เป็นกระแสแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) เป็นสังคมที่ต้องอาศัยความรู้ (Knowledge Based Society) และเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge Based Economy) ซึ่งมีผลให้การบริหารจัดการศึกษาไทยต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการแข่งขัน และความมุ่งมั่นตามความคาดหวังของสังคม ดังนั้น ในกระบวนการบริหารจัดการจึงต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ซึ่งเป็นความจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องสนใจใฝ่รู้ และพัฒนาอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ทำให้การบริหารจัดการขององค์กรอยู่รอด บังเกิดผลดี และบรรลุตามวัตถุประสงค์ (ธีระ รุญเจริญ, 2550, หน้า 98)

การศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทุกประเทศใช้เป็นนโยบายหลักสำหรับการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติโดยตรง สำหรับประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมาประสบกับปัญหาด้านการศึกษาหลายประการ ปัญหาบางอย่างได้รับการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น ปัญหาบางอย่างแม้ว่าปรับปรุงแก้ไขแล้ว แต่ก็ยังไม่หมดไป จำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงอยู่เป็นระยะๆ ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ที่ผ่านมาระยะหนึ่งเราได้ยินคำว่า “การปฏิรูปการศึกษา” ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนาการศึกษาให้ดีขึ้น จากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิรูปการศึกษาครั้งสำคัญ โดยมีบทบัญญัติกำหนด ปรัชญา แนวคิด และกรอบการดำเนินการในเรื่องการบริหารจัดการศึกษาเพื่อที่จะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายหลักในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ และเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมและจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557, หน้า 1) โดยในช่วง พ.ศ. 2542 – 2551 เป็นการปฏิรูปการศึกษารอบแรก พบว่าระบบการศึกษา

ของไทยยังไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนที่มีคุณภาพได้ตามที่มุ่งหวังเท่าที่ควร ผลการประเมิน การศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สกอ.) พบว่า ผลการปฏิรูปการศึกษารอบแรกนั้นยังมีปัญหาต้องเร่งพัฒนาปรับปรุงและต่อยอด โดยเฉพาะด้านคุณภาพผู้เรียน ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ประสิทธิภาพ ของการบริหารจัดการ รวมทั้งการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา พบว่ามีสถานศึกษา จำนวนมากได้มาตรฐาน ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งการคิด วิเคราะห์ ใฝ่เรียนรู้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ในด้านครู คณาจารย์ พบว่ามีปัญหา ขาดแคลนครู คณาจารย์ที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม ไม่ได้คนเก่งคนดี และมีใจรักครูมาเป็นครู คณาจารย์ สำหรับด้านการบริหารจัดการพบว่ายังไม่มีมีการกระจายการบริหารจัดการสู่ เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามเป้าหมาย รวมทั้งขาด การมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง (สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา, 2552 หน้า 2) การปฏิรูปการศึกษา จึงเป็นเรื่องสำคัญและ จำเป็นที่ทุกคนต้องมีส่วนร่วมผลักดัน ส่งเสริม สนับสนุนให้ผลผลิตทางการศึกษามี คุณภาพยิ่งขึ้น การศึกษาเป็นกลไกที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาชาติ ซึ่งถ้าเราสามารถ ปฏิรูปการศึกษาได้ จะช่วยให้ประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขัน และลดความ เหลื่อมล้ำในสังคมในระยะยาวได้ (สาธิต วงศ์อนันต์นนท์, 2557, หน้า 4)

ช่วงเวลาที่ผ่านมาสองถึงสามร้อยปีที่ผ่านมา เห็นได้ว่าการศึกษาเอกชนเป็นผู้บุกเบิก ก่อนที่จะมีการศึกษาในระบบของไทย เอกชนมีบทบาทในการจัดการศึกษาควบคู่กับภาครัฐ มีความสำคัญต่อชุมชน สามารถทดแทนในส่วนที่รัฐจัดไม่ได้ ช่วยสนองตอบความต้องการ ของผู้ปกครอง เป็นโรงเรียนใกล้บ้าน และเป็นผู้นำความรู้ในวิทยาการใหม่ๆ ในช่วง การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ถือเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านที่สำคัญ รัฐบาลมีนโยบาย ชัดเจนที่จะใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศชาติบ้านเมืองอย่างยั่งยืน การศึกษาเอกชนจึงมีบทบาทสำคัญในการเข้ามามีส่วนช่วยให้การพัฒนาการศึกษาได้ บรรลุเป้าหมายตามรัฐบาลได้กำหนดไว้ คือ 1) ทุกคนต้องร่วมกันจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และมาตรฐานตลอดชีวิต 2) เพื่อเปิดโอกาสและความเสมอภาคของผู้เรียนอย่างทั่วถึง และ 3) สร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อมุ่งเน้นไปสู่เป้าหมายสำคัญ คือ ได้พลเมือง ยุคใหม่ที่มีความใฝ่รู้ ใฝ่ดี คิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น เป็นพลเมืองที่มีความ จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงซึ่งแน่นอน ที่สุดคือสถานศึกษาเอกชน จะมีส่วนสำคัญในการพัฒนาไปสู่การศึกษาระดับนานาชาติ

และสถานศึกษาสู่มาตรฐานสากล โดยใช้ระบบการบริหารจัดการในรูปแบบใหม่ (ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี, 2554, ออนไลน์)

การศึกษาเอกชนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของคนในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การแก้ไขปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง หรือการพัฒนาในด้านต่างๆ และภาคเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้ช่วยเสริมในส่วนที่ภาครัฐดำเนินการไม่ทั่วถึง ช่วยสร้างความหลากหลายในด้านรูปแบบและวิธีการจัดการศึกษา ทำให้เกิดการศึกษาทางเลือกต่างๆ ที่ภาคเอกชนช่วยเติมเต็มการเรียนรู้ให้กับเด็กและเยาวชน ดังนั้นการพัฒนาการศึกษาเอกชนจึงเป็นสิ่งสำคัญของการพัฒนาประเทศให้เข้มแข็งและแข่งขันในเวทีโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2556, หน้า 1) การจัดการศึกษาเอกชนได้มีส่วนช่วยแบ่งเบาภาระของภาครัฐได้เป็นอย่างมาก ในขณะที่นักเรียนโรงเรียนเอกชนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับสูง สะท้อนให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์ในการจัดการศึกษา สถานศึกษาเอกชน เป็นหน่วยงานที่สำคัญในการแบ่งเบาภาระด้านการจัดการศึกษาของภาครัฐ ด้านการจัดการศึกษาในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับปฐมวัยไปจนถึงอุดมศึกษา ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พุทธศักราช 2525 (แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2538) ที่กล่าวว่าให้สถานศึกษาเอกชนเปิดทำการสอนได้ทุกระดับเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระการลงทุนในด้านการจัดการศึกษาของรัฐบาล และพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดหลักการบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีคณะกรรมการบริหารเพื่อทำหน้าที่บริหารและจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับติดตามการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ นอกจากนี้ รัฐพร้อมให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุนและสิทธิประโยชน์อย่างอื่นรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการให้แก่สถานศึกษาเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2551, หน้า 79)

ด้วยเป้าหมายหลักที่กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนที่กำหนดไว้ว่า ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นจากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับชาติ (O - NET, PISA) และสถานศึกษาเอกชนทุกระดับทุกประเภทผ่านการรับรองมาตรฐานทางการศึกษา ดังนั้นงานวิชาการจึงถือเป็นงานหลักที่มีความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะ

เป็นหัวใจหลักของสถานศึกษาที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพื่อสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ครูมีความตระหนักและร่วมมือกันพัฒนางานวิชาการอย่างจริงจังตามปรัชญาของการศึกษา สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผสมผสานทรัพยากรการจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดทั้งการอบรม ศึกษารวมจรจรยา และความประพฤติของนักเรียน เพื่อให้เป็นคนดีมีความรู้ความสามารถทางวิชาการความรู้รอบตัวความรู้เทคโนโลยีสารสนเทศมีทักษะการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร, 2550, หน้า 7) นอกจากนี้การบริหารงานวิชาการยังเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร อีกทั้งยังเป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบายการวางแผนการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนตลอดจนการประเมินผลการสอนเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2550, หน้า 29) การดำเนินกิจกรรมทางวิชาการจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย นับตั้งแต่ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา ต้องมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การวางแผน การตัดสินใจ การปฏิบัติ การติดตามตรวจสอบ และประเมินผล ทั้งนี้เพื่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณที่มีต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ (จันทร์ธานี สงวนนาม, 2551, หน้า 149)

ดังนั้นการบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการ บริหารการศึกษา ทั้งนี้เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา ก็คือ การจัดการศึกษา คุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา จึงอยู่ที่งานด้านวิชาการ ซึ่งจะประกอบด้วย งานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การจัดบุคลากรที่เกี่ยวข้องการจัดส่งเสริมงานด้านวิชาการรวมถึงงานด้านวัดผลประเมินผล ขั้นตอนการดำเนินงาน ด้านวิชาการ จะมีขั้นวางแผนงานด้านวิชาการ ขั้นการจัดและดำเนินการ และขั้นส่งเสริมและติดตามผลด้านวิชาการ หลักการบริหารงานด้านวิชาการ คือหลักแห่งประสิทธิภาพ และประสิทธิผล (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553, หน้า 7)

ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

สกลนคร โดยได้วิเคราะห์ สังเคราะห์แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วสรุปองค์ประกอบ การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ซึ่งจะเป็น ประโยชน์ต่อการบริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร ต่อไป

คำถามของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร มีลักษณะอย่างไร
2. รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนครที่พัฒนาขึ้นมีความ เหมาะสม หรือไม่ อย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน เอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร
2. เพื่อตรวจสอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของ โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ จะก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1. ได้รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร เพื่อใช้เป็นแนวทางใน การพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ
2. เป็นสารสนเทศสำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร เพื่อประกอบการพิจารณาการพัฒนาการดำเนินงาน วิชาการในโรงเรียนให้มีประสิทธิผลต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย

1.1.1 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

1.1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1.1.3 สื่อการเรียนการสอน

1.1.4 การวัดผลและประเมินผลการศึกษา

1.1.5 การนิเทศการศึกษา

1.1.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

1.1.7 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.1.8 การวิจัยและการพัฒนา

1.2 กระบวนการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย

1.2.1 การวางแผน (Plan)

1.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Do)

1.2.3 การตรวจสอบประเมินผล (Check)

1.2.4 การปรับปรุง/นำไปใช้ (Action)

1.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล

ประกอบด้วย

1.3.1 ด้านผู้บริหาร

1.3.2 ด้านครูและบุคลากร

1.3.3 ด้านสภาพทั่วไป/สภาพแวดล้อม

1.3.4 ด้านชุมชน

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน

และครูในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ในจังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2558 จำนวนทั้งสิ้น 1,228 คน (ข้อมูลจากงานสารสนเทศ
กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร)
จำแนกเป็น ดังนี้

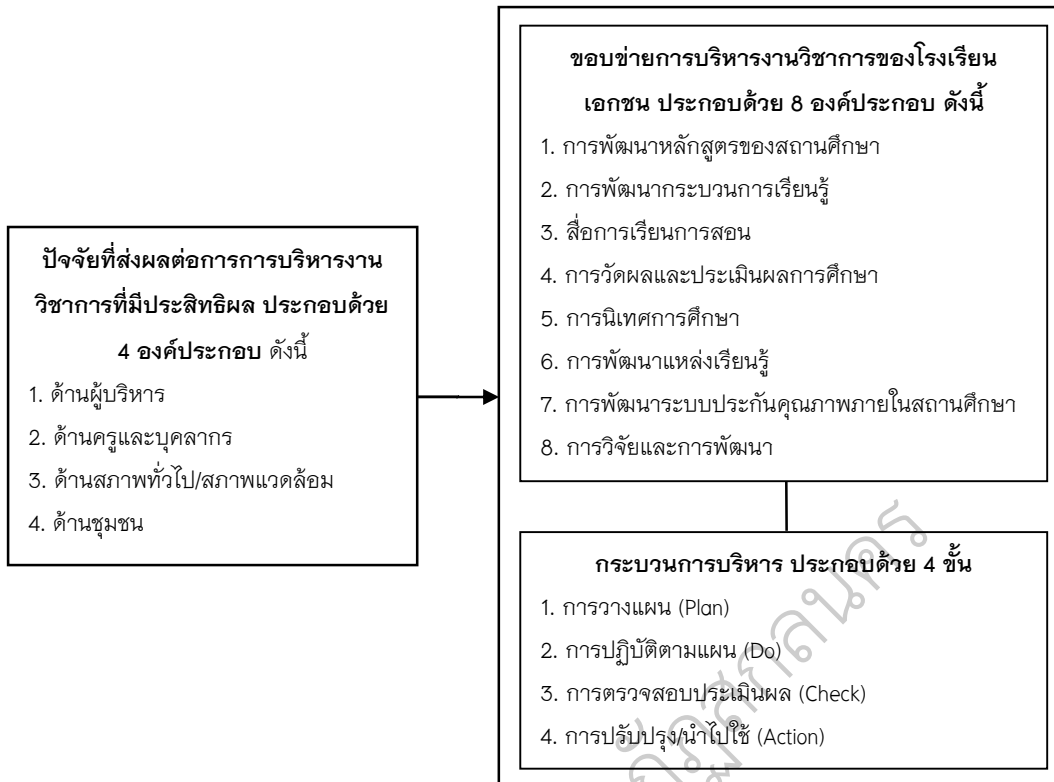
- (1) ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำนวน 67 โรงเรียน รวม 98 คน
- (2) ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชน
จำนวน 67 โรงเรียน รวม 67 คน
- (3) ครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำนวน 67 โรงเรียน รวม 1,063 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน
และครูในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัด
สกลนคร ปีการศึกษา 2558 จำนวน 366 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการกำหนดขนาดของกลุ่ม
ตัวอย่างโดยใช้สูตรยามานะ (Yamane) จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified
Sampling) ตามสัดส่วนขนาดของกลุ่มประชากร

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของ
โรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ผู้วิจัย
ได้สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับขอบข่ายงานวิชาการ 8 งาน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตร
ของสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) สื่อการเรียนการสอน 4) การวัดผล
และประเมินผลการศึกษา 5) การนิเทศการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การพัฒนา
ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและ 8) การวิจัยและการพัฒนา และหลักการ
แนวคิดทฤษฎีการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล มี 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่
1) ด้านผู้บริหาร 2) ด้านครูและบุคลากร 3) ด้านสภาพทั่วไป/สภาพแวดล้อม 4) ด้านชุมชน
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปเป็นกรอบแนวคิด การวิจัยดังกล่าวประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบ
การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจคำศัพท์ของการวิจัยครั้งนี้ตรงกันผู้วิจัยจึงได้กำหนด

นิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่สร้าง หรือพัฒนาขึ้น แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบสำคัญๆ ของเรื่องนั้นให้เข้าใจง่ายขึ้น อธิบายแบบอย่างของสิ่งนั้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป ที่บ่งบอกถึงความสัมพันธ์กัน สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้
2. การพัฒนารูปแบบ หมายถึง การสร้างแบบจำลองโดยมีแนวคิดทฤษฎีรองรับมีการประเมินตรวจสอบเพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญตามหลักของประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง

3. การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการทุกกิจกรรม ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองตามความถนัดและความสนใจ ด้วยความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายและมีหลักสูตรเป็นแกนกลางกำกับการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวในเรื่องเนื้อหาความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียน เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

4. ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนและปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผนการพัฒนาการเรียนการสอน การวัดประเมินผล เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายหลักสูตรในระดับชาติ และบรรลุจุดมุ่งหมายในการนำไปปฏิบัติ ได้แก่

4.1 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง วิจัยและพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองโดยให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการและให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยจัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

4.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมให้ครูมีการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาจัดการกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4.3 การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน หมายถึง การร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่องการจัดหา และพัฒนาสื่อการเรียนรู้อะบบเทคโนโลยี พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อะบบเทคโนโลยี และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ให้ข้อเท็จจริงเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้น โดยเฉพาะหาแหล่งสื่อที่เสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

4.4 การวัดผลและประเมินผลการศึกษา หมายถึง การกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผล แต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.5 การนิเทศการศึกษา หมายถึง การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในที่มีหลักการให้บุคลากรทุกคนร่วมกันรับผิดชอบเพื่อการนำสถานศึกษาไปสู่มาตรฐานการศึกษาาร่วมกัน การกำหนดวิธีการและระยะเวลาการนิเทศภายใน การควบคุมและส่งเสริมให้มีการ ดำเนินการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ การร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากกระบวนการจัดการเรียนการสอน

4.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียงเพื่อสนับสนุนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ ทั้งจัดระบบแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้จัดระบบข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนของสถานศึกษาของตนเอง และส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และนิเทศกำกับติดตาม ประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

4.7 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การจัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กำหนดเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวงเป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการประเมิน ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย

4.8 การวิจัยและการพัฒนา หมายถึง การทำความเข้าใจและส่งเสริมให้มีการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน การร่วมกันกำหนดประเด็นปัญหาที่เป็นข้อขัดข้องหรือข้อควรพัฒนาร่วมกันในสถานศึกษา การควบคุมดูแลและส่งเสริมการดำเนินการวิจัยที่ได้กำหนดไว้

5. การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน หมายถึง ความสำเร็จในการดำเนินงานของการบริหารวิชาการอันเป็นผลร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครู จนทำให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป็นที่ยอมรับของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ได้แก่

5.1 ปัจจัยด้านผู้บริหารหมายถึงบุคคลที่มีหน้าที่ในการควบคุม ดูแลรับผิดชอบตามภารกิจให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และต้องอาศัย ความชำนาญ หรือ

ความสามารถในการปฏิบัติงานนั้นๆ ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ การฝึกฝน ประสบการณ์ และพรสวรรค์ ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีบทบาทที่สำคัญ ได้แก่

5.1.1 บทบาทการพัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ผู้นำทางวิชาการต้องเป็นผู้มีความรอบรู้ในหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และวิธีการบริหารงานตามโครงสร้างของสถานศึกษา มีความรอบรู้ในหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และวิธีการในการประยุกต์ใช้สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีและสารสนเทศอย่างเหมาะสมและเกิดผลดีต่อผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาของโรงเรียน มีความรอบรู้ด้านวิชาการ หลักสูตรปรัชญาการศึกษา หลักจิตวิทยาต่างๆ ตลอดจนวิทยาการใหม่ๆ มีทักษะในการครองตน ครองคน และครองงาน

5.1.2 บทบาทในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารงานวิชาการ หมายถึง บทบาทในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ผู้นำทางวิชาการที่มีวิสัยทัศน์ มีทรรศนะกว้างไกล มีความสามารถที่จะทำให้ผู้ร่วมงานยอมรับความคิดเห็นในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อการจัดการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยินดีร่วมปฏิบัติงานด้วย

5.1.3 บทบาทการพัฒนาสถานศึกษาด้านวิชาการ หมายถึง ภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผนวิธีการและขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานไว้ อย่างมีระบบเพื่อให้การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

5.2 ปัจจัยด้านครูและบุคลากร หมายถึง บุคคลที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียน และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายที่ส่งผลต่อความสำเร็จของงานวิชาการ ประกอบด้วย

5.2.1 คุณภาพการสอนของครู หมายถึง วิธีสอน มีเทคนิค วิธีการ โดยเลือกใช้อุปกรณ์การเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล รวมถึง มีสัมพันธภาพระหว่าง ครูกับนักเรียนและเจตคติที่ดีต่อการสอนนักเรียน ซึ่งทำให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการสอนที่กำหนดไว้

5.2.2 การสร้างเสริมพลังอำนาจของครูและบุคลากร หมายถึง การเพิ่มศักยภาพของบุคคล โดยผู้บังคับบัญชาถ่ายโอนอำนาจ ให้อิสระในการตัดสินใจ

และจัดหาทรัพยากรในการปฏิบัติงานให้ผู้ได้บังคับบัญชา รวมถึงการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน และส่งเสริมให้บุคคลเกิดความสามารถในการทำงานและแก้ปัญหาต่างๆ ได้บรรลุผลสำเร็จของตนเองและองค์กร

5.3 ปัจจัยสภาพทั่วไป/สภาพแวดล้อม หมายถึง องค์ประกอบที่อยู่ภายในโรงเรียนหรือนอกโรงเรียนหรืออยู่รอบๆ ตัวผู้บริหาร ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน ทั้งส่วนที่เป็นรูปธรรมและส่วนที่เป็นนามธรรม ที่จะก่อให้เกิดความพร้อม เกิดการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้าน สร้างความสุขและเพิ่มคุณภาพให้กับทุกคนในโรงเรียนประกอบด้วย

5.3.1 สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ตัวผู้เรียน ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น และส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

5.3.2 สภาพแวดล้อมทางด้านจิตภาพ หมายถึง สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อ ความรู้สึกจิตใจ เจตคติของนักเรียน ที่มีต่อการเรียนการสอน

5.3.3 สภาพแวดล้อมทางด้านสังคม หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

5.4 ปัจจัยด้านชุมชน หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งชุมชนเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญของโรงเรียนรวมทั้งสมาชิกชุมชนมีอิทธิพลต่อการศึกษานักเรียนดังนั้นการทำหน้าที่ของโรงเรียนจึงต้องอาศัยความร่วมมือหลายๆ ด้านจากชุมชนในสังคม และบ้านเมืองที่มีความพร้อมสูง สังคมและชุมชนมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนา ประกอบด้วยอาชีพและการศึกษา สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

6. กระบวนการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินการบริหารงานวิชาการ ตามวงจรคุณภาพ (PDCA) ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Plan) หมายถึง การเตรียมการล่วงหน้าเพื่อให้การดำเนินงานเกิดความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามต้องการ

ขั้นที่ 2 การดำเนินตามแผน (Do) หมายถึง การลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางเอาไว้โดยเป็นการร่วมมือกันของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบ (Check) หมายถึง ขั้นตอนการสะท้อนข้อมูลย้อนกลับให้เห็นถึงผลในการดำเนินงานในระยะเวลาที่ผ่านมาว่าได้บรรลุเป้าหมายกำหนดไว้มากน้อยเพียงใด

ขั้นที่ 4 การปรับปรุงแก้ไข (Act) หมายถึง การนำแผนที่แก้ไขแล้วมาปฏิบัติใหม่ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

7. โรงเรียนเอกชน หมายถึง โรงเรียนเอกชนในระบบโรงเรียนประเภทสามัญศึกษา (ทั่วไป) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ในปีการศึกษา 2558

8. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่บริหารจัดการโรงเรียนเอกชนประกอบด้วยผู้รับใบอนุญาตผู้จัดการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ในปีการศึกษา 2558

9. ครูวิชาการ หมายถึง หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือครูที่รับผิดชอบงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนครในปีการศึกษา 2558

10. ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ ในโรงเรียน ปีการศึกษา 2558

11. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนครมี 3 เขต ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3